

1. רש"י תוספות [ברי"ד רואים השתלשלות הדין]

2. תלמוד בבלי מסכת ביצה דף ד עמוד ב

אתמר, שני ימים טובים של גליות, רב אמר: נולדה בזה מותרת בזה, ורב אסי אמר: נולדה בזה אסורה בזה. לימא קא סבר רב אסי קדושה אחת היא? והא רב אסי מבדיל מיומא טבא לחבריה! - רב אסי ספוקי מספקא ליה, ועביד הכא לחומרא והכא לחומרא.

3. תלמוד בבלי מסכת עירובין דף לט עמוד ב - מ עמוד א

ההוא בר טביא דאתא לבי ריש גלותא, דאתציד ביום טוב ראשון של גליות, ואשתחיט ביום טוב שני, רב נחמן ורב חסדא אכלו, רב ששת לא אכל. אמר רב נחמן: מאי אעביד ליה לרב ששת דלא אכיל בישראל דטביא? ... אמר רב אשי: לדידי אמר לי אמימר: ההוא בר טביא לאו איתצודי איתציד, אלא מחוץ לתחום אתא. מאן דאכל סבר: הבא בשביל ישראל זה - מותר לישראל אחר. ומאן דלא אכל סבר: כל דאתי לבי ריש גלותא - אדעתא דכולהו רבנן אתי.

4. משנה שבת, פרק כג

נכרי שהביא חלילין בשבת - לא יספוד בהן ישראל, אלא אם כן באו ממקום קרוב.

5. דף על הדף ביצה דף כד עמוד ב בשם קובץ אור המזרח קובץ ל"ד ע' 3 - 182

ביאור פלוגתתם הוא, דרש"י לטעמיה אזיל דס"ל (בשבת קני"ג ע"א) דאמירה לעכו"ם אסור משום שליחות, ולכן שפיר אמרינן הך ממ"נ וכמו דקיי"ל ביצה שנולדה בזה מותרת בזה ה"נ אמרינן דע"כ אחד מן ב' הימים האלו הוא חול ולכן מותר ביום טוב שני, (טעמא דבעי בכדי שיעשה לדעת רש"י, הוא משום דס"ל דכל מעשה שבת נמי צריך בכדי שיעשה ... אך שיטת הרמב"ם היא דבכדי שיעשה הוי דוקא באמירה לעכו"ם, וה"נ לשיטתו דבכדי שיעשה הוא משום גזירה והוא רק באמירה לעכו"ם). אולם התוס' י"ל דס"ל דאמירה לעכו"ם אסור משום גזירה כדעת הרמב"ם (פ"ו מהל' שבת ה"א), ובכלל הך גזירה הוא דאסור ליהנות עד בכדי שיעשה, וכמשי"כ הרמב"ם, דאלי"כ יצוה לעכו"ם לעשות מלאכתו וסופו שיעשה הוא עצמו מלאכה האסורה, וא"כ ה"נ יש למיגזר דאי אמרת דמותרין אחר יום טוב ראשון יש לחוש דיאמר לנכרי ביום טוב ראשון לך לקוט בשבילי כדי שיאכל בערב, ומשום הך גזירה הרי הוי אסור עד ליל מוצאי יום טוב שני.

6. חידושי הרשב"א מסכת ביצה דף כד עמוד ב

ופירוש כדי שיעשה יש מי שאומר דהיינו כדי שיבא מחוץ לתחום והביאו ראייה ממה ששינו בפ"ב של מסכת מכשירין מצא בה ירק נמכר אם רוב גוים לוקח מיד ואם רוב ישראל ממתין כדי שיבוא ממקום קרוב מחצה על מחצה ימתין כדי שיבוא ממקום קרוב דאלמא משמע דאע"ג דבא ממקום רחוק לא החמירו להמתין אלא בכדי שיבואו ממקום קרוב. ויש שפירשו מקום קרוב לתחום דהיינו חוץ לאלפים אמה דהיינו תחום העיר, ואינו מחוור בעיני שא"כ עדיין יש לחוש שמא יאמר לגוי להביא לו כדי שיהא מוכן לו אחר שיעור זה. וכי תנן התם כדי שיבואו ממקום קרוב היינו כשאנו יודע מאיזה מקום הובא ולפיכך היקלו בו ולא הצריכו אלא כדי מקום קרוב אבל בידוע לא. וכן פרש"י ז"ל כדי שילך שם ויביא ולפיכך בעינן כדי שילך הנכרי לגן וילקוט ואחר שהיית שיעור זה מותר.

7. חידושי הרשב"א מסכת ביצה דף כד עמוד ב

ודברים שאינן במינם במחובר שהובא לישראל זה ביום ראשון של ר"ה כתוב בספר המאור שנשאלה שאלה בפני חכמי לונז"ל ז"ל והשיבו שמותר ביי"ט שני לפי שאין עליו שום איסור הכנה ולא איסור התלוי בקדושה כדי שנאמר כי שני ימים קדושה אחת הן וקדושתא אריכתא היא אלא כעין קנסא היא גזירה שמא יאמר לו להביא ודיו שקנסת עליו בראשון וה"ה לשבת וי"ט.

8. שיטה מקובצת מסכת ביצה דף כד עמוד ב

וכתב מורי נר"ו דפירות שלקטן ביום טוב או בשבת בשביל ישראל ולא הביאן אלא עד שתחשך צריך בכדי שיעשו ואף על פי שלא הגיעו לידו של ישראל ביום טוב או בשבת אלא משתחשך. כדגרסינן בפרק ב' דמסכת מכשירין מצא בה ירק נמכר אם רוב נכרים לוקח מיד. פירוש דודאי על דעת נכרים נלקטו. ואם רוב ישראל ממתין כדי שיבא ממקום קרוב. ועוד תנן התם מרחץ המרחצת בשבת אם רוב נכרים רוחץ בו מיד.

9. תלמוד בבלי מסכת חולין דף טו עמוד א

אלא אמר רב אשי: רבי יהודה דמבשל היא, דתנן: המבשל בשבת, בשוגג - יאכל, במזיד - לא יאכל, דברי רבי מאיר; רבי יהודה אומר: בשוגג - יאכל במוצאי שבת, במזיד - לא יאכל עולמית; רבי יוחנן הסנדלר אומר: בשוגג - יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו, במזיד - לא יאכל עולמית לא לו ולא לאחרים.

10. רש"י מסכת חולין דף טו עמוד א

יאכל - הוא עצמו ובו ביום ואין צריך להמתין עד הערב בכדי שיעשו ..

11. תוספות מסכת חולין דף טו עמוד א

ופירש הקונט' דטעמא דאסורין בכדי שיעשו כדי שלא יהנה ממלאכת י"ט והרי מבשל בשבת דבשוגג יאכל אף על גב דנהנה ממלאכת שבת ומיהו י"ל דאין נהנה כ"כ כיון דבלאו בישול ראוי לכוס אבל קשה משוחט בשבת בשוגג דיאכל לר"מ היכא דהיה לו חולה מבעוד יום והבריא כדאמרינן בסמוך משום דלא הוי מוקצה ולא אסר מטעם שנהנה ממלאכת שבת וי"ל דבמילתא דלא שכיח לא גזרו.

12. פסקי רי"ד מסכת חולין מהדורה בתרא דף טו עמוד א

יש לומר דודאי במלאכת גוי גזר רב להמתין בכדי שיעשו, גזירה שמא יאמר לו לעשות בשבת, ואמירה לגוי שבות, ושבות דרבנן קיל ליה, אבל במלאכת ישראל לא גזר שמא יבוא לעשות בשבת, דלא חשידי ישראל לחלל שבתות.

13. בית יוסף אורח חיים סימן שיח

ומה שכתב רבינו אין צריך להמתין בכדי שיעשו. כן כתב הרמב"ם בפרק ו' (הכ"ג) וכתב הרב המגיד שכן דעת ה"ר יונה וטעמא משום דלא מצרכינן בכדי שיעשו אלא בדבר שאינו נעשה על ידי ישראל משום דמתוך שקל בעיניו יבוא לעשות כן פעם אחרת אבל דבר שיעשה ישראל בידים ודאי ליכא למיחש דאי שרית ליה מיד אתי לבשולי להדיא ... לאפוקי מרש"י ... דהכא נמי מצרכי כדי שיעשו: וכתב הרשב"א בפרק

קמא דחולין (שם ד"ה ולענין מה שאמרו) ומיהו לכולי עלמא במבשל לחולה בשבת או שקצץ לו דלעת מותר לבריא במוצאי שבת מיד דלא בעינן בכדי שיעשו אלא כשנתחלל שבת או בשוגג או במזיד אבל כאן שעשה ברשות שאינו אסור לבריא אלא משום מוקצה או משום גזירה שמא ירבה בשבילו לא בעינן בכדי שיעשו.

14. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שיח סעיף א

המבשל בשבת, (או שעשה אחת משאר מלאכות), (טור), במזיד, אסור לו לעולם ולאחרים מותר למוצאי שבת מיד; ובשוגג, אסור בו ביום גם לאחרים, ולערב מותר גם לו מיד; (ואם אמר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת, ע"ל סימן ש"ז סעיף כ').

15. משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שיח סעיף א

(ג) אחת משאר מלאכות - ואם היא מלאכה דרבנן עיין בביאור הגר"א שהאריך להוכיח דלכו"ע אם עשה אותה בשוגג אין לאסור בדיעבד ליהנות ממנה ועיין בבה"ל:

(ה) מותר למו"ש מיד - ואפילו למי שנתבשל בשבילו דלא בעינן להמתין בכדי שיעשו אלא במלאכה הנעשית ע"י א"י בשביל ישראל משום דקל בעיניו איסור דאמירה לעו"ג ויבוא לעשות כן פעם אחרת כדי שיהיה מוכן לו במו"ש מיד אבל דבר שנעשה ע"י ישראל בידים ודאי ליכא למיחש דע"ז שנתיר למו"ש מיד יבא פעם אחרת לומר לישראל לבשל לו בשבת בשביל זה ועוד שהישראל לא ישמע לו דאין אדם חוטא ולא לו. אם היה במו"ש יום טוב אפילו בישראל בהיתר כגון שבישל בשבת לחולה מ"מ אסור לבריא גם ביום טוב ראשון דאין שבת מכין ליו"ט. אם נתערב בשבת אותו דבר שנתבשל במזיד באחרים דעת המ"א דאינו מתבטל ואסור לו בשבת ליהנות מזה דכיון דלמו"ש יהיה מותר לאחרים מקרי דבר שיש לו מתירין דאינו בטל אפילו באלף ומה שכתב ביו"ד סוף סימן ק"ב היפוך זה נדחק המ"א לישבו ועיין בחוות דעת שם שחולק עליו וכ"ז להמבשל בעצמו אבל לענין אחרים לכו"ע מקרי דבר שיש לו מתירין:

16. שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום טוב סימן תקטו סעיף א

אינו יהודי שהביא דורון לישראל ביי"ט, אם יש ממינו במחורב או שמחוסר צידה, אסור אף למי שלא הובא בשבילו לאכלו בו ביום, (ואפי' עבר ונתן לפיו ולעסו אסור לבלעו), (רי"ש בפירושו המשנה פ"ח מ"ב דתרומות); ואפילו לטלטל, אסור. ולערב, מותרים בכדי שיעשו. ובשני ימים טובים של גליות, אם הובא ביום ראשון מותר מיד בליל יום טוב שני בכדי שיעשו. הגה: ויש מחמירין לאסרו עד מוצאי יום טוב שני, (טור בשם ר"ח ורש"י וסמ"ג), ונהגין להחמיר אם אינו צורך יום טוב לצורך אורחים ובכה"ג, דאז נוהגין להקל לאחרים שלא הובא בשבילן, (תה"ד סימן ע"ח). וכן אם הובא ביום טוב שני, צריך להמתין במוצאי יום טוב בכדי שיעשו; אבל בשני ימים של ר"ה או ביי"ט הסמוך לשבת, בין מלפניו בין מלאחריו, אם הובא בראשון צריך להמתין עד מוצאי יום טוב ושבת בכדי שיעשו, ושיעור כדי שיעשו היינו כדי שילך האיני יהודי למקום שליקט ויגמור המלאכה ויחזור לכאן; ואם נסתפק לו מהיכן הביאן, שיעורן כדי שיבואו מחוץ לתחום.

17. רבי עקיבא איגר אורח חיים סימן תקטו סעיף א

[שו"ע] כדי שילך העכו"ם למקום. ולעני"ד אם יש שיעור הליכתו תלישתו וחזירתו מהלך ב' ימים דיש חילוק בזה דאם הנכרי הלך ממקומו בשבת ותלש וחזר ביום א' לערב דאין יום א' דהוא חול עולה לשיעור כד"ש נגד יום שבת ואסורים עד יום ב' לערב דאף דחזירתו דנכרי ביום א' היה ביום חול מ"מ אלו לא הלך בשבת והיה הולך ממקומו אחר שבת לא הי' חוזר עד יום ב' לערב א"כ אם נהנה מקודם לזה נהנה ממלאכת שבת ולתוס' שייך ב' גזירה שמא יאמר כדי להנות מזה ביום ב' אבל בהיפוך אם הנכרי הקדים הליכתו בע"ש וחזר בשבת בזה הליכתו הנכרי בע"ש לא חשבי ואנו דנין למעשיו מתחילת שבת דדנין שהנכרי הביא פירות משם לכאן ביום שבת וכאלו היה כבר במקום ההוא בתחלת שבת ודר שם ע' אליה רבה ס"י שכ"ה סק"י"ד ובכה"ג שם שלפי ראייתו עולה לגוונא ב' הנ"ל אבל אין ראי"י לגוונא א' הנ"ל:

18. משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום טוב סימן תקטו סעיף א

(יב) לצורך אורחים וכי' שלא הובא וכי' - פ"י הוא דהטעם כיון שלא הובא בשבילן, והיינו דלצורך אורחים שהוא מצוה סומכין על המקילין לדעה זו לאחרים ביום טוב שני אחר בכדי שיעשה אבל בלא"ה אין להקל אף לאחרים דהפוסקים אין מחלקין בזה. ודע דמה דמחשבינן אורחים כאחרים יש מפרשים דהיינו דוקא כשהזמין אחר שהביא הדורון דאז לאו אדעתיה דידהו הביאו דאלו אורחים שהזמין מקודם י"ל דחשבינן כבני ביתו ואסור ועוד כתבו האחרונים להקל לאורחים מעיר אחרת אף אם הזמין מקודם ואף הוא בעצמו אוכל עמהן מפני כבודם שזהו בכלל מצות הכנסת אורחים וסמכין בזה אדעה ראשונה דמתיר ביום טוב שני של גליות אחר בכדי שיעשו וקודם כדי שיעשו אין להקל בכל גוונא אף לאחרים: (יג) בשבילן - ואם קצץ עם העכו"ם מערב יום טוב שני של גליות אחר בכדי שיעשו והם הביאו לו ביום טוב ראשון יש להקל ביום טוב שני לאחר כדי שיעשה אף לאותו ישראל בעצמו שהובא בשבילו. כתב הט"ז דכשיש לו דוחק גדול וצורך באכילה יש לסמוך לגמרי על דעה ראשונה להתיר אף לאותו ישראל עצמו שהובא בשבילו ביום א' אחר שיעור כדי שיעשה בתחילת ליל ב': (כ) כדי שילך - ואם הביאן עכו"ם ע"י רכיבה בסוס א"צ להמתין אלא בכדי רכיבה לשם [אחרונים]:

19. ביאור הלכה

* ויש מחמירין - הוא דעת כמה ראשונים ... אבל מ"מ רוב הפוסקים ראשונים קיימי בשיטת המחבר דסתם כדעת רש"י... וע"כ במקום שיש עוד צדדים להתיר נראה לכאורה דיש לסמוך להקל כשיטת רש"י:

* צורך יום טוב וכי' - היינו כשאין לו מאותו המין דאם יש לו לא מקרי לצורך [מ"א]:

* וכן אם הובא ביום טוב שני - המחבר נקט לשון שהובא ובאמת ה"ה אם ליקט העכו"ם או צד ביום טוב שני והביא תיכף במוצאי יום טוב דצריך להמתין בכדי שיעשו כיון שלקטתו היה ביום טוב בשביל ישראל וכן מבואר להדיא בשמ"ק והביא ראייה ממרחץ המרצת בשבת בעיר שרוב ישראל שצריך להמתין לערב בכדי שיחמו וכן מהא דמכשירין ומצא בה ירק נמכר דגם בלילה אסור ליקח עד בכדי שיעשו. ועיין ברא"ה דמיקל היכא שלא היה בו רק איסור תחומין דאין להחמיר להצטרך בכדי שיעשה רק אם הביאן ביום טוב גופא ולא במוצאי יום טוב (והיינו אפילו שלח הישראל העכו"ם והיה ע"פ צוואתו ע"י):

* ביום טוב הסמוך לשבת - עיין מ"א וז"ל אף על גב דשתי קדושות הן כמ"ש ס"י תי"ו ס"א מ"מ אפי' נשרו או ניצודו מאליהן אסור בשני משום הכנה וכי'. ועיין במח"ש שפירש דברי המ"א דקאי על דין השו"ע דקאסר בשבת וע"ז קמקשה המ"א דהא ב' קדושות הן ודי בשבת בכדי שיעשו וע"ז תירץ דהאיסור בזה משום הכנה ולפלא דא"כ אמאי הצריך אח"כ השו"ע כדי שיעשו דמשום הכנה אין לאסור אלא בשבת גופא... אבל לעני"ד נראה בפשיטות דהמ"א לא כוון כלל להקשות על השו"ע דמייירי בהביא העכו"ם בשבילו אלא דבא להוסיף ענין בפני עצמו דאפילו נשרו מאליהן אסור ואף דשתי קדושות הן דאם רצה יכול לערב לכ"א בפני עצמו ולא הוי כיומא אריכתא וכמ"ש ס"י תי"ו ס"א אפ"ה אסור מזה לזה משום הכנה ורצונו להעתיק בזה רק דינא דתוספות ומפני שבשו"ע העתיק דין זה רק לענין אם הביא העכו"ם ד"ז בשביל ישראל אשמועינן המ"א דלענין יום זה גופא אפילו נשרו מאליהן אסור משום הכנה והשו"ע שהעתיק לענין הבאה משום דרצה לאשמועינן דבהובא בשביל ישראל אסור גם אחר השבת עד כדי שיעשו:

* ושיעור כדי שיעשו וכי' - ומשמע מסתימת הפוסקים דלדין דנהגין כר"ת להחמיר להמתין עד מוצאי יום טוב שני בכדי שיעשה שיעורו ג"כ כמו שכתב המחבר וכמבואר להדיא בתוס' לשיטת ר"ת. ודע דדעת הסמ"ק [והובא בבי"י] דלאחרים השיעור כדי לקיטה לחוד אמנם בעו"ש דעתו דאין לחלק בזה וצ"ע ודעת הרא"ש והטור כדי שיוכלו להביא ממין זה ממקום הקרוב הנמצא סמוך לעיר והמחבר העתיק לדינא דעת הרשב"א והר"ן וכמבואר בבי"י ומ"מ במוצאי יום טוב שני [אם הביא בראשון] אפשר דא"צ להחמיר לאחרים בשיעור זה ודי בשיעורו דהרא"ש: